

दि. १.१.१९९५ च्या मतदार यादीत नावे असलेल्या पात्र झोपडपट्टीवासियांना त्यांच्या भोगवट्याखालील जमिनी भाडेपट्ट्यावर देऊन किंवा त्यांना पर्यायी भूखंड देऊन त्यांचे पुनर्वसन करण्याबाबतचे शासनाचे सुधारित धोरण.

महाराष्ट्र शासन
गृहनिर्माण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: गवसू २०१६/प्र.क्र.८६/झोपनि-२

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

तारीख: ०३ जानेवारी, २०१७

वाचा -

- १) शासन निर्णय क्रमांक: गवसू १२०१/प्र.क्र.९/झोपसु-१, दि. १० जुलै, २००२
- २) शासन निर्णय क्रमांक: गवसू २०१६ / प्र.क्र. ८६/ झोपनि -२, दि. १६, जुलै २०१६

प्रस्तावना -

दिनांक ०१.०१.१९९५ च्या मतदार यादीत नावे असलेल्या पात्र झोपडपट्टीवासियांना त्यांच्या भोगवट्याखालील जमिन भाडेपट्टा देऊन किंवा त्यांना पर्यायी भूखंड देऊन त्यांचे पुनर्वसन करण्याबाबत संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आलेला आहे व त्यामध्ये संदर्भ क्र. २ मधील शासन निर्णयान्वये काही सुधारणा करण्यात आलेल्या आहेत. सदर संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णयामध्ये आणखी काही सुधारणा करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय -

- १) शासन निर्णय, दि.१०.०७.२००२ च्या निर्णय क्र.१ मधील प्रथम परिच्छेदात असलेली "त्या जमिनीवर त्यांचे पुनर्वसन भाडेपट्ट्यात करून भाडेपट्ट्यात द्यावी" ही तरतूद / वाक्य रचना वगळण्यात येत आहे.
- २) सदर शासन निर्णयातील निर्णय क्र. १ (i) येथील विद्यमान तरतुदींच्याऐवजी खालीलप्रमाणे सुधारित तरतुद अंतर्भूत करण्यात येत आहे :-

“१ (i) अ) ओळखपत्रधारक अथवा पात्र झोपडपट्टीवासीयांना सदर जमीन व्यक्तिगतरीत्या अथवा त्यांनी स्थापन केलेल्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थेला देण्यात यावी. तथापि, पात्र झोपडपट्टीवासीयांना व्यक्तिगतरीत्या जमिनीचे भाडेपट्टे दिल्यास, दोन वर्षांच्या आत अशा झोपडपट्टीवासीयांची सहकारी गृहनिर्माण संस्था स्थापन करणे तसेच तदनंतर अशा पात्र झोपडपट्टीवासीयांनी १ वर्षांच्या आत संबंधित गृहनिर्माण संस्थेचे सभासदत्व स्वीकारणे अनिवार्य राहिल. तसेच, अशा व्यक्तिगत भाडेपट्टाधारकाने संबंधित गृहनिर्माण संस्थेचा सभासद होण्यास नकार दिला तर, त्याला देण्यात आलेला जमिनीचा भाडेपट्टा रद्द करण्यास पात्र राहिल. सर्व वैयक्तिक भाडेपट्टेधारकांची सहकारी गृहनिर्माण संस्था स्थापित झाल्यानंतर संबंधित जमिनीचा एकत्रित भाडेपट्टा जिल्हाधिकारी यांनी सहकारी गृहनिर्माण संस्थेच्या नावे प्रदान करणे आवश्यक राहिल. सदर जमीन महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनींची विल्हेवाट करणे) नियम, १९७१ मधील नमुना २ व १५ या अटीनुसार संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी ज्या अटी आवश्यक आहेत त्या अटींचा समावेश भाडेपट्ट्यात करून भाडेपट्ट्याने द्यावी.

ब) महसूल विभागाच्या अखत्यारितील नझूल जमिनीवरील पात्र झोपडपट्टीवासीयांची पुनर्वसन योजना राबविण्यात येत असल्यास, अशी झोपडपट्टीव्याप्त नझूल जमीन जिल्हाधिकारी यांच्याकडून संबंधित नियोजन प्राधिकरण किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्था किंवा यथास्थिती झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण यांच्याकडे विनामूल्य वर्ग करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल. अशा नझूल जमिनीवरील पात्र झोपडपट्टीवासीयांची सहकारी गृहनिर्माण संस्था स्थापित झाल्यानंतर या जमिनीचा भाडेपट्टा या शासन निर्णयाच्या परि.क्र.१ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे संबंधित नियोजन प्राधिकरण किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्था किंवा यथास्थिती झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण यांच्याकडून करण्यात यावा."

३) सदर शासन निर्णयातील निर्णय क्र. १(iii) च्या खाली पुढीलप्रमाणे नविन अट (iv) अंतर्भूत करण्यात येत आहे :-

"(iv) गलिच्छ वस्ती म्हणून घोषित वसाहतीतील धारकांना पट्टेवाटप करतांना झोपडपट्टीवासीयांकडून वसूल करावयाचे विहित एकत्रित शुल्क सुरुवातीला संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था / प्राधिकरण यांनी भरणा करावे व पुनर्वसन योजना राबविल्यानंतर सदर शुल्काची वसुली संबंधित झोपडीधारकांकडून करण्यात यावी. तथापि, अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती / मागासवर्गीय / इतर मागासवर्गीय व आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटक या प्रवर्गांना अधिमुल्याची आकारणी न करता वाटप करण्यात यावे."

४) सदर शासन निर्णयातील निर्णय क्र. ५ च्या खाली खालीलप्रमाणे सुधारित निर्णय क्र. ६ व ७ अंतर्भूत करण्यात येत आहेत :-

"६) मुंबई, पुणे, पिंपरी - चिंचवड व ठाणे शहरात अधिसूचित झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणामार्फत त्या शहरातील झोपडपट्ट्यांचा विकास करण्याची कार्यवाही संबंधित विकास नियंत्रण नियमावलीनुसार करण्यात येत असल्याने त्या शहरांना शासन निर्णयातील मुळ तरतुदी व त्या अनुषंगाने केलेल्या सुधारणा तुरता लागू नाहीत. तथापि, आवश्यकता भासल्यास याबाबत यथावकाश उचित निर्णय घेण्यात येईल."

"७) महाराष्ट्र झोपडपट्टी (सु.नि.व पू.) (सुधारणा) अधिनियम २०१४ च्या तरतुदीनुसार दि. ०१.०१.२००० या अर्हता दिनांकावर किंवा त्यापूर्वी अस्तित्वात असलेल्या झोपडीत प्रत्यक्ष राहत असलेल्या झोपडपट्टीवासीयांचा निवारा संरक्षित करण्यात आला असल्याने सदर झोपडपट्टीवासीयांची पात्रता वरील अधिनियमातील सुधारित तरतुदीनुसार निश्चित करण्यात यावी."

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०१०३१८३७४४३१०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(बळीराम पवार)

शासनाचे सह सचिव

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव व सचिव
३. मा. सभापती, विधानपरिषद / मा. अध्यक्ष, विधानसभा
४. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानपरिषद / विधानसभा
५. मा. सर्व विधानसभा / विधानपरिषद सदस्य
६. मा. मुख्य सचिवांचे सह सचिव
७. महालेखापाल, महाराष्ट्र - १, मुंबई (लेखा व अनुज्ञेयता) / (लेखा परिक्षा)
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र - २, नागपूर (लेखा व अनुज्ञेयता) / (लेखा परिक्षा)
९. शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव
१०. सर्व महापालिका आयुक्त
११. सभापती, नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर
१२. उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, म्हाडा
१३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, मुंबई / पुणे - चिंचवड/ नागपूर
१४. सर्व विभागीय आयुक्त
१५. सर्व जिल्हाधिकारी
१६. मा. मंत्री, गृहनिर्माण यांचे खाजगी सचिव
१७. मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
१८. गृहनिर्माण विभागातील सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव
१९. निवड नस्ती - झोपनि-२.